Universal Declaration of Human Rights - Dendi

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, http://www.unicode.org/udhr.

ÃDUNIYA KULU BƏRƏ DAAMA BEIYANIYOM

SENNI ZIIGO

Ka simma nna buricinitere ka n bərə ŋwene iyaali bei nna daama duuri ka bərə fə su hini ka hoŋu n se ya bara bəŋə duuri nna laakari kaniyom ãduniya kuna,

Ka simma nna ka bərə daama duuri bara hei fə ka sariya hima a ma ceruma ka bərə mərani nna tilaasi guruje nna meiyom berekete nna kwene bərə futu,

Ka simma nna naane ka ãduniya zamaa sariya nyâ dam daama duuri ga buricinitere nna bərə jirima bəŋə nna kwene daama ka a gono weibərə nna harubərə ciyom afə gonouom kuna,

Ka simma nna ka bine a hima go rokasine henno ma gono ganna nna ganna ŋmaaniyo binni n hãnu kulu moojine kweiyom dirou ga,

Ka simma nna ka ãduniya zamaa diya mariga beeri, tabataniyom mεεfo ceejiyom ka n baa ãduniya ganna zamaa kulu ma tɔ daama duuri hini ga nna a zaamani safu ŋwaani ŋwaani ka n damyom nna daama duuri ko ga a jirimani ko beiyom tɔntɔni ceeji a bɔŋɔ,

Ka simma nna ka ãduniya zamaa marga beeri tutu ka nŋayo ba mɛɛ cinɛyo kulu cii kawa bərə ŋwɛnɛ ãduniya daama duuri hini ga,

Ka simma nna ka meecineyo cimaniyo ya ba nam daama duuri gweiyo ma dira dei-dei,

ãduniya zamaa marigã beiyani bərə ŋwɛnɛ daama duuri ãdininya kuna gwei cirici ka a hima zaamani an kokari kă ci tɛɛntɛ n ŋmaarɛ ba mani za couyom hini kuna beiyom ceejiyom, ga, bərə kulu ma mɛɛ cinɛ di ci a ŋwɛnɛ ganna zamaayom kulu mə ma duwa ka geeri tila cirici wə ga. Za ganna ŋmaani ŋmaaniyom kuna hali an to ãduniya zama kulu.

ASARIYA SINTE (1)

Aduniya kuna n gu ibuna damayo hei nə dei-dei nn daama nna n burucinitere fə, n lasabu nna laakari ya nam nn mə huro cere kuna nyanze tere bəŋəə.

ASARIYA HINKANTE (2)

Baa mei hima a ma gonna daama nna bəŋəə meiyom zaŋa ka daama bei beiyaniyom mee cine na a siriyani dimi fisəu yo ma sii. A sii nna n ma ci wə nə gaa kwaare wə nə gaa bii wə nə weibərə wə nə harubərə.

A sii nna cine fisəuyom; a sii nna adiini fisəuyom a bine sii nna siyasa fisəuyom.

ASARIYA HINZANTE (3)

Bərə kulu gonna hunayom nna bəŋəə meiyom nna bəŋəə naaneyom daama.

ASARIYA TAACINTE (4)

Bərə fə na hima an ci bərə fə se tam dee bine n ma məəriya berekete. A ganna nə n hoŋu tamtere nna məəriyayom berekete ba hini fə ga.

ASARIYA GUNTE (5)

N su bərə fə wahalani, n su ga ceenani n bine su ga kamani.

ASARIYA IDDUNTE (6)

Sariya ganna baa mani bərə gono a hima an saria ganna.

ASARIYA IYENTE (7)

Iri kulu afə sariya məjine ya nə bine sariya di gu iri kulu ceruma.

ASARIYA AIYAAKUNTE (8)

Batume gono bamei se qee bərə na sariya daali n ma cee goosi sariyayo di məjine ka yii ko beiyom.

ASARIYA EGANTE (9)

Hini sii bərə fə se a ma hacine dii ka daabu əu a ma gei, dee bine a ma kaa kwaara ka na cii taalifə bəŋə.

ASARIYA WEINTE (10)

Hini gono bamei se an goosi ce; goosi ka a ba hini ka a nə cimi əu a ma tãgarani a daama nna a tilasi bɔ̃ŋə.

ASARIYA WEICINIFONTE (11)

- 1. Ba n taali damyom nga se goosi ma a ciba n faaba kwe yo mojine n ma du ka n ci taali kwe.
- 2. A sii na n ma bərə nə taali daa fə bəŋə ka sariya dom na a jisi. Ya nə binɛ hãŋa gunguyom ka a bisa sasariya sii. Sariya zaka ya hima hãŋa gunguyom.

ASARIYA WEICINI HINKANTE (12)

Bərə fə su mee dam bərə fuu senni kuna berekete. Ya nə bine bərə fə sii nna a ma haŋasine jirima zobu. Sariya bamei ceruma nna alaamari zaŋa yayo.

ASARIYA WEICINI HINZANTE (13)

- 1. Daama gono bamei se a ma kwei nunu ka a baa kulu.
- 2. A ma gərə kwaara ka a sawayom a se a ma tunu saa ka a bine baa.

ASARIYA WEICINI TAACINTE (14)

- 1. Bamεi ka sanani na n gaari n kwaara kuna daama gono n sε n ma gana kwaara ηwaani ka hini ceeji n ma n ta yoo.
- 2. Daama di su go n daabu dee a bara nna bərə wii əu bine daa berekete fə yo ka ãduniya zamaa mariga beeri honu.

ASARIYA WEICINI GUNTE (15)

1. Bamɛi kulu hima a ma gonna dimi.

2. N su hini ka honu bərə sɛ a dimi takii bəŋə.

Asariya weicini iduntɛ (16)

- 1. Dee bərə kǎ tə balaga a sii nna ma dimi nna adiini fisəu wei nna haru sɛ domi daama fə di nə n kulu gonna za n hiije waati hali n fefeiyom saa.
- 2. N su hini ka hiije hou ka a na ci nna n boro hinka kulu bakasine.
- 3. Iyaali ya bara zaamani safu ci cirici a ganna nə gominanti ga a ceruma.

Asariya weicini iyente (17)

- 1. Bamɛi, n bəŋɔ̃ fə nə, noo zamaa nə, daama gono wə gonna duuri.
- 2. A sii n ma bərə gaŋa a duuri takii bəŋə.

Asariya weicini iyaakunte (18)

Bamei kulu gonna daama lasabu, ga, diayom kuna nna adiini ganayom ga n bine ba hini ka baaru n bəŋə fə əu noo zamaa ko ga loo zaŋa ka a sawa noo se.

Asariya weicini ɛgantɛ (19)

Bamei kulu gonna lasabu nna senni daama. A se ganna no boro su ba heifo senni ou lasabu ko dirigoyom hei ka a bine ba senni kulu hini ka sei ba mani.

Asariya warankante (20)

- 1. Bamei kulu gonna kummayom nna igwe kuna gonoyom daama.
- 2. N su bərə tilasi igwe fə kuna wuroyom.

Asariya waranka cinifənte (21)

- 1. Bamei gonna daama a ma wuro a kwaara senni kuna a bəŋə əu a barani ka a fisəu.
- 2. Bamei kulu afə bəŋə gonna daama a ma gwei te a kwaara gominanti se.
- 3. Hei ka zamaa zaa ya bara kwaara yiiko. Zaayom di mo bara ka nna a tete biri.

Asariya waranka cini hinkante (22)

Ni ka kulu n gono zamaa kuna hima nɔ n ma gonna zamaa di naane daama. A ma du kŏ bara n bukaata mŏ biyayom zaa almani nna taadayo daama duuri hini ga heiyo wɔ kulu nna kwaara zaama gaabi nna bine gɔrɔ ka sine heinnɔ kwarayo ŋwene alkawali hini ga. Ka simma nna zaŋa ka mete yaasi kwaara fɔ fɔ na ŋwene almani siriyani.

Asariya waranka cini hinzante (23)

- 1. Bamei gonna daama a ma gwei ka ă baa fisou. Ya no bine n ga a ceruma nna gwei zaŋei.
- 2. Bamei munaafinsi baasi gonna gwei ka n te banayom daama.
- 3. Ni ka n gwei te kulu gonna banayom dei-dei daama ka a ba tə ni n ma n ŋwene iyaali kətə nna beere bəŋə.
- 4. Bamei gonna daama a ma gweiteeriyo zogi taayom igwe safu jisi a bine ba hini ka a bɔŋɔ dam a fɔ ŋwaani ku na a bɔŋɔ bukaata fansayom ganna.

Asariya waranka cini taacinte (24)

Bamei gonna gwei hinanzobu nna həəre daama gwei keiyaniyom zaka nna gwei hinanzobu kuna banayom saa nna saa.

Asariya waranka cini gunte (25)

- 1. Bamei gonna jisiri daama ka a ba hini ko ga ŋwene alaafia nna a iyaali kulu ceruma nna, zaa ŋwaari, taafe, fuu nna baabuyom. Dee a bara sariti ya du ni ou bine gwei ya sara musiiba ya na n zeeri, zeene no, dee bine arooba fo ka a na ci n saabu a bara tilasi n ma duwa tee mako daama.
- 2. Wei kunu kweiyo, koo ŋweerayo gonna teemako nna kulayom daama. Koo kulu ka nna hei hiije bɔŋɔ, ka du ka nam nŋa ka n hei hiije si bɔŋɔ nn kulu gonna kulayom daama.

Asariya waranka cini idunte (26)

- 1. Bamei gonna couyom daama. Couyom di ma du ka bara tilasi faala bəŋə za coubugu ceene ka kwei sasa wanteyo kamme gwei dendeniyom coubugu nŋa cere hima n ma feeri bamani. Coubugu beeri n ma nŋa feeri nuŋu ka a hima.
- 2. Couyom di ma bara heifə ka a məə feeriyom nna jiri ma nufi daama duuri hini ga a ma ci saabu suuru nna kwaasitere ma tee dimiyo nna adiiniyo binni laakari kaniyom nna wadaata ma te bamei se.
- 3. Nyaa nna baabe gonna daama n ma couyo ka n baa fisou n kõyo se.

Asariya waranka cini iyente (27)

- 1. Bərə kulu gonna daama a ma wuro a dimi taada kuna ka a hukumsi.
- 2. Bamei gonna daama taadayo kuna a ma a kaayom taago liiba ŋwaa; tila kaayom nɔ, ɔu hɔɔrɛ taagɔ.

Asariya waranka cini iyaakunte (28)

Bərə kulu gonna daama a ma te hei ka kwaara nna kwaara binni, nuŋu birijiyom ma si. Laakari kaniyom nna bəŋə meiyom mo gono zaŋa ka nna beiyani bərə ãduniya daama tila kuna a ma duka bara məəriyante.

Asariya waranka cini egante (29)

- 1. Bərə gonna tilasiyo zamani ka kuna a gono. Zamani di ka kuna a fələnku bərə tere nna a jirima hini ka te.
- 2. A daama nna a bəŋə meiyom looyom kuna nə sariya tikite a se a ma duwa ko bərə cinniyo daama nna n bəŋə meiyom bei n se. Macerese mo gono bamei se.
- 3. N su ba hini ka daama nna bəŋə meiyo di loo ka na cii zaŋa ka yaasi ãduniyakwaara diyayo marigayom na a jisi.

Asariya waranzante (30)

Beiyaniyom wə looyom ga siriya fə sii ka a ba nam kwaara fə su safu fə dee bine bərə ma tunu ka kəəne ko ceeji gãnna zamaa ma daama duuri nna bəŋə meiyom di ka n dam tila kuna saabu.